

planinski

V E S T N I K

REVIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

8 114. LETO / AVGUST 2009 / 3,20 EUR

Revija
Planinske zveze
Slovenije

INTERVJU:

Tomaž Jakofčič, Franc Tamše

**Rudolf Badjura,
pisec prvih turističnih vodnikov**

Vzpon na Šinovec

Za vse poti **Planika** poskrbi!

TURNIŠČE

Poiščite nas v prodajalnah:

INTERSPORT

PAMI

edibain

Scarpa

DeKo

milora

SMA

Planika

ARS

PAPRIKA

ERA

Planika

Planika

Planika

Planika

Planika Turnišče, d.o.o.

Prešernova 4, 9224 Turnišče

Tel: 00386 2 572 38 50

Fax: 00386 2 572 38 51

e-mail: info@planika-t.si

www.planika.si

GorskeSledi

www.gorske-sledi.com

Športno

Okoljevarstveno

Informativno

Kulturno

Poučno

Oddaja, ki prinaša
delček gorskega sveta
tudi v vaše domove.

V začetku avgusta je bila na sporedu trideseta oddaja. Z njo se ekipa Gorskih sledi za nekaj mesecev poslavlja. Zahvaljujemo se vsem zvestim gledalcem in tistim, ki ste s sodelovanjem doprinesli h kvaliteti oddaje. Gorske sledi bodo v prenovljeni podobi ponovno na sporedu v začetku leta 2010. Do takrat pa lahko spremljate spletno mesto oddaje, www.gorske-sledi.com. Srečno!

video OSKAR

www.video-oskar.com

Marjan Bradeško

»Krave so asfalt požrle«

Vročega avgustovskega dne pred četrto stoletja smo se gnetli na pregretem avtobusu, ko je ta na dvojnem ovinku pod Erjavčevo kočo na Vršiču nenadoma obstal. Legendarni fotograf Jaka Čop, ki je bil med potniki, je vsem, ki niso videli naprej, oznanil: »So krave asfalt požrle.« Na cesti se je namreč mirno »pasla« čreda govedi.

Prav na to Čopovo izjavo sem se spomnil, ko sva z ženo pred kratkim pohajala po eni od bohinjskih planin. Krave so v vročem dnevu nenadoma s pospešenim korakom odhitele proti vodnemu koritu. Povsem neogrožujoče za človeka so šle po kolovozu. Večina jih je prijazno opazovala, nek moški (ni bil pastir!) pa je jezno zakrilil in zavpil: »Šššš!« Hm! Tako se krav sploh ne podi, tako smo doma podili mačke. Pa – zakaj je bilo tiste krave sploh treba poditi? Žejne so bile tako kot mi in pot je bila njihova ravno toliko kot naša! In prav nič nevarno ni bilo njihovo početje.

Smo res že tako daleč od narave, da ne razumemo več, kaj je to planinska paša, živinoreja? Da ne znamo več ravnati z živalmi? Bomo res že kmalu zlahka prepričali koga, da se krave krmijo z asfaltom?

Vse večja oddaljenost človeka od narave kaže svoje znake tudi v gorah. Na številnih mestih in pri številnih dejavnostih. Mnogi se jezijo, ko lastniki zemljišč zapirajo poti ali prepovedujejo prehode (nenazadnje imamo pri nas v naravi prost prehod!). Pa kdo pomisli, da morda s tem le ščitijo svojo lastnino? Jedro težav je verjetno v tem, da se tisti, ki delajo škodo, tega niti ne zavedajo. Ne pomislijo, da je plašenje živali lahko škodljivo, da je pomendrano travo težko kositi, da je stoječ avto na gozdni poti ovira za tistega, ki bo s traktorjem vozil les ... Zato bi kazalo namesto prepovedi začeti z vzgojo na temo sobivanja človeka z naravo (in s človekom). K tej vzgoji bi seveda lahko pripomogli vsi – od lastnikov zemljišč preko planinske organizacije do sredstev javnega obveščanja. Ljudem najprej prijazno povedati, kaj, zakaj in kako, pojasniti posledice drugačnega ravnanja, šele potem pa ukrepati s prepovedmi. Ko bomo dvignili (vrnili?) kulturo obiskovalcev gorske narave na ustrezen raven, mnogih prepovedi verjetno niti ne bomo več potrebovali.

Izguba stika z naravo pa se kaže še marsikje. Mnogi si na poteh danes pomagajo s satelitsko navigacijo (sistem GPS), ki je vgrajena v vse vrste naprav. In potem hodijo tako, da »zijajo« v zaslon napravnice in slepo sledijo navodilom, s katerimi jih le-ta usmerja. Z napravami ni nič narobe. Vsekakor pa ni dobro, da je zaradi njih človekov stik z naravo okrnjen. Razgledovanje, spoznavanje oblik površja in opazovanje pomagajo, da naše telo in čutila ohranijo še nekaj »živalskega nagona«, kar nam v zapletenih razmerah in na težavnem terenu lahko še kako prav pride. Naprava naj bo torej predvsem spremljevalec, ki pomaga, da se na poti počutimo bolj gotove in da v dvomih lažje razrešimo težavo. Mi pa poti sledimo še vedno predvsem z očmi – in to z odprtimi!

V gore mnogi hodimo prvenstveno zaradi želje po pristnem stiku z naravo. Zaradi želje po prvinskem občutju samote, divjine in naravnih pojavov. Tudi zaradi želje po spoznavanju dediščine, običajev in človekovega ravnanja z gorskim svetom. Zato se trudimo biti del tiste narave, del, ki v gorskem svetu ni tujek, pač pa prijazen, prijeten sobivalec in spoštljiv gost. Pri tem pa nam vsem zelo pomaga VZGOJA – v obliki spodbudnih, poučnih in prijaznih sporočil, ki jih lahko posreduje prav vsakdo. Naša revija bo to z veseljem počela še naprej. In krave bodo še naprej mulile sočno planinsko travo.

FOTO: JANEZ JARC

UVODNIK

- 1 »Krave so asfalt požrle«
Marjan Bradeško

TEMA MESECA

- 4 »Večina vodnikov na Everest je vrhunskih alpinistov«
Tomaž Jakofčič, gorski vodnik v najvišjih gorstvih sveta
Pogovarjala se je Mateja Pate
- 12 **Gorski vodnik svoje znanje prenaša naprej**
Franc Tamše, gorski vodnik
Pogovarjal se je Aleš Tacer

PLANINSTVO

- 16 **Rudolf Badjura, pisec prvih turističnih vodnikov**
Ob 85-letnici planinskega vodnika Pohorje
Stane Kocutar
- 20 **V mokrem in megli je teže ...**
Dve dogodivščini iz Loške stene
Vladimir Habjan
- 25 **Prečenje Loške stene je lahko tudi prijetno**
Od Vrha Krnice do Briceljka
Andrej Gosar
- 28 **Novi časi za vodnike**
Zakaj voditi, če je toliko ovir?
Miro Štebe
- 32 **Odmev pretekle divjine**
Volkovi na ogledih
Dušan Škodič
- 37 **Doživetja vztrajne stoparke**
Pozimi pa rožice ne cveto ...
Nada Kostanjevic
- 41 **Botanična pot pod Črno prstjo**
Jože Mihelič
- 43 **Strah ima velike oči**
Kdo je lajal sredi nočnega gozda?
Herman Dornik
- 48 **Na Porezen malce drugače, drugič**
Mimo praznih in zapuščenih domačij na Porezen
Leopold Kržišnik

53 Potepanje po Visokih Turah

Janja Lipužič

59 Vrh brez milosti

Imdža Tse
Magda Šalomon

62 Bolezen ni ovira, da uresničiš sanje

Pot okoli Anapurn
Silva Grögl

66 Od mogočnih sekvoj do modrookega bisera

Slike iz narodnih parkov zahodne ameriške obale
Marjan Bradeško

70 Podaljšani vikend med pettisočaki

Pequeño Alpamayo v bolivijskih Andih
Mojca Stritar

74 Visoki Atlas – Maroko

Kanjon Todra
Olga Kolenc

TEMA MESECA

- 78 **Šinovec ni več prepovedana gora**
Prvopristopniška strast v bližnji soseščini
Andrej Stritar

VARNO V GORE

- 82 **Pomen kvalitetne zaščite oči**
Z očali na visoki nadmorski višini
Matjaž Šerkezi

ALPINIZEM

- 85 **Taghia**
Plezanje v osrčju Visokega Atlasa
Andrej Grmovšek
- 90 **Začetek in konec neke zgodbe**
Prijateljem v spomin
Peter Podgornik
- 92 **NOVICE IZ VERTIKALE**
- 93 **NOVICE IZ TUJINE**
- 94 **PISMA BRALCEV**
- 94 **LITERATURA**
- 96 **IZ DEJAVNOSTI PZS**

planinski VESTNIK

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK:

Planinska zveza Slovenije
ISSN 0350-4344

Izhaja petnajstega v mesecu.
Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.

109. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA:

Planinska zveza Slovenije
Uredništvo Planinskega vestnika
Dvoržakova ulica 9, p.p. 214
SI-1001 Ljubljana
T: 01 434 56 87, F: 01 434 56 91
E: pv@pzs.si
www.planinskivestnik.com

ODGOVORNI UREDNIK: Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR:

Marjan Bradeško, Andrej Mašera,
Mateja Pate, Irena Mušič,
Emil Pevec (tehnični urednik),
Andrej Stritar (namestnik odgovornega urednika), Slavica Tovšak

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK:

Schwarz, d.o.o.

NAKLADA: 5250 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo.

Številka transakcijskega računa PZS je 05100-8010489572, odprt pri Abanki, d.d., Ljubljana. Naročnina 32 EUR, 55 EUR za tujino, posamezna številka 3,2 EUR. Članarina PZS za člane A vključuje naročnino. Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajsanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirajo Ministrstvo za šolstvo in šport in Fundacija za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji.

Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Kozoroga
FOTO: DAN BRIŠKI

VSEBINE VSEH PLANINSKIH
VESTNIKOV OD LETA 1895 DO
DANES NA WWW.PVKAZALO.SI

OD 1973 DO LANSKEGA LETNIKA
V FORMATU PDF.